

RZECZPOSPOLITA POLSKA
PROKURATURA KRAJOWA
ZASTĘPCA PROKURATORA GENERALNEGO

Warszawa, dnia 22.11.2016 r.

TYLKO FAKSEM

PK IV PS 406.1.2016

Pani/Pan
Prokurator Regionalny
/wszyscy/

Szanowni Państwo,

W związku z mogącymi się pojawiać w praktyce prokuratorskiej wątpliwościami dotyczącymi zakresu stosowania przepisów rozdziału 55a ustawy Kodeks postępowania karnego (art. 539a – 539f), wprowadzonych ustawą z dnia 11 marca 2016 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 1 kwietnia 2016 roku, poz. 437), modyfikujących w istotny sposób przebieg postępowania odwoławczego, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Podstawowym celem regulacji zawartych w art. 539a k.p.k. - 539f k.p.k jest wprowadzenie instytucjonalnego mechanizmu służącego zabezpieczeniu reformatoryjności orzekania przez sąd odwoławczy, w związku z przyjętym apelacyjno – reformatoryjnym modelem postępowania odwoławczego. Przyjęcie z kolei takiego modelu ma na celu przede wszystkim przyspieszenie postępowania karnego poprzez wyeliminowanie bezzasadnych uchyleń wyroków wydanych przez sądy pierwszej instancji, a sama możliwość wnoszenia przewidzianej w rozdziale 55a Kodeksu postępowania karnego skargi do Sądu Najwyższego w praktyce ma na celu powstrzymanie sądów odwoławczych przed pochopną kasatoryjnością orzekania, przeciwdziałając tym samym bezpodstawnemu przedłużaniu postępowania karnego.

Zgodnie z art. 539a k.p.k., strona może wnieść do Sądu Najwyższego skargę od wyroku sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Wyrok można zaskarżyć w całości lub w części. Skarga może być wniesiona wyłącznie z powodu naruszenia art. 437 k.p.k. lub z powodu uchybień określony w art. 439 § 1 k.p.k.

W związku z tym, iż warunkiem wniesienia skargi przez stronę nie jest uprzednie przez nią zaskarżenie wyroku sądu pierwszej instancji, oznacza to, że prokurator może wnieść skargę od każdego uchylającego wyroku sądu odwoławczego i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania. Nie jest bowiem ograniczony w tym zakresie, w przeciwieństwie do pozostałych stron procesu, *gravamen* (art. 425 § 3 i 4 k.p.k.). Niezależnie od powyższego uchylenie wyroku sądu odwoławczego nie jest rozstrzygnięciem podlegającym ocenie z punktu widzenia orzeczenia *na korzyść* czy *na niekorzyść*, albowiem dopiero następcze rozstrzygnięcie w postaci przekazania sprawy do ponownego rozpoznania otwiera możliwość wydania w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji orzeczenia *na korzyść* lub *na niekorzyść* oskarżonego z uwagi na kierunek apelacji. Ograniczenie prokuratora do zaskarżenia w tym trybie wyroku kasatoryjnego wynika zatem jedynie z określonych ściśle merytorycznych przesłanek do jej wniesienia.

Katalog tych podstaw jest zamknięty, a wobec użycia przez ustawodawcę w art. 539a § 3 k.p.k. wyrazu *wyłącznie*, co oznacza, iż skarga może być wniesiona jedynie z dwóch powodów, tj. naruszenia art. 437 § 2 k.p.k. (zdanie drugie) oraz z powodu uchybień określonych w art. 439 § 1 k.p.k. Naruszenie przez sąd odwoławczy art. 437 k.p.k. będzie się wiązało z wyrokiem sądu pierwszej instancji, a zatem dotyczyć będzie sytuacji, gdy sąd odwoławczy uchyli wyrok sądu pierwszej instancji z innych powodów niż wskazane w art. 437 § 2 zd. drugie k.p.k., w tym również w przypadku uchylenia wyroku z powodów określonych w art. 439 § 1 k.p.k., pomimo ich niezaistnienia, jak i w przypadku zaniechania np. umorzenia postępowania przy stwierdzeniu uchybień wskazanych w pkt 8 i 9 tego przepisu. Z kolei sam przepis art. 439 § 1 k.p.k. może stanowić podstawę do wniesienia skargi, gdy określonym tamże uchybieniem dotknięte będzie rozstrzygnięcie sądu odwoławczego w zakresie uchylającym wyrok sądu pierwszej instancji.

roku znajduje zastosowanie dopiero do spraw, w których akty oskarżenia wniesiono po 30 czerwca 2015 roku (art. 36 pkt 2 ustawy z dnia 27 września 2013 roku o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. z 2013 r., poz. 1247 z późn. zm.). Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy m.in. w postanowieniu z dnia 28 lipca 2016 roku, sygn. IV KZ 39/16 (Lex nr 2076412).

Proszę o przekazanie powyższych zaleceń prokuratorom podległych jednostek i zobowiązanie do ich stosowania, a w razie potrzeby podjęcie innych działań zapewniających prawidłowe i skuteczne wdrożenie w praktyce przepisów rozdziału 55a Kodeksu postępowania karnego.

Robert Hernand